

Κείμενο της ομιλίας που δόθηκε στην Ημερίδα:
«Το έργο των Ιδρυμάτων των Κοινοβουλευτικών Πρωθυπουργών»
Σάββατο 15 Νοεμβρίου 2008
Αίθουσα Γερουσίας
Βουλή

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής, κύριε πρώην Πρωθυπουργέ, κύριοι Βουλευτές, κύριε Γενικό Γραμματέα της Βουλής, κύριε Γενικό Γραμματέα του Ιδρύματος της Βουλής, κυρίες και κύριοι.

Με μεγάλη χαρά αποδεχθήκαμε στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης την πρόσκληση του Ιδρύματος της Βουλής για να συμμετέχουμε με ολιγόλεπτη ομιλία στην πολύ ενδιαφέρουσα ημερίδα που αφορά στην παρουσίαση του έργου που υλοποιούν τα Ιδρύματα των Κοινοβουλευτικών Πρωθυπουργών, και στην προσπάθεια αναζήτησης τρόπων συνεργασίας ώστε να αναδειχθούν και να προωθηθούν με τον προσφερότερο τρόπο στο αναγνωστικό κοινό, οι πολύτιμες πηγές που περιέχονται στα αρχεία των Ιδρυμάτων και αφορούν στην πρόσφατη πολιτική ιστορία του τόπου.

Στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, οργανισμό του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών για τον οποίο θα μου επιτρέψετε μία πολύ σύντομη παρουσίαση, έχουμε ασχοληθεί ιδιαίτερα και επί μακρόν με θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση, διαχείριση και τη διάθεση πληροφορίας και υλικού ώστε να εξυπηρετηθούν πολλαπλές ανάγκες που προκύπτουν από τις απαιτήσεις των χρηστών που ανήκουν σε διαφορετικές κατηγορίες: Μέλη της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας, επιστήμονες, εκπαιδευτικοί, γιατροί, απλοί πολίτες.

Για τον οργανισμό μας το όραμα του ενιαίου αρχείου αποτελεί στόχο που βρίσκεται σε διαδικασία υλοποίησης.

Η εξέλιξη των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας και η επίλυση θεμάτων που σχετίζονται με την καθιέρωση προτύπων περιγραφής υλικού, επικοινωνίας συστημάτων μεταξύ τους, νοηματικής επεξεργασίας του υλικού διαμορφώνουν περιβάλλον το οποίο μας επιτρέπει να θέτουμε υψηλούς στόχους σε ό,τι αφορά στη διάθεση αρχειακού και άλλου υλικού.

Θα μου επιτρέψετε, στο σημείο αυτό να κάνω μια πολύ σύντομη παρουσίαση της τεχνολογίας που ως οργανισμός κατέχουμε ώστε να γίνουν αντιληπτές από το σύνολο των συμμετεχόντων οι δυνατότητες συνεργασίας.

Σε ό,τι αφορά στην ψηφιοποίηση, βασική δραστηριότητα για τη δημιουργία ψηφιακού υλικού, έχει δημιουργηθεί και λειτουργεί πρότυπη μονάδα ψηφιοποίησης, η οποία μπορεί να καλύψει τυπικές αλλά και εξειδικευμένες ανάγκες υλικού.

Στο πλαίσιο των έργων που έχουν υλοποιηθεί την τελευταία 10ετία από το ΕΚΤ, έχουν ψηφιοποιηθεί περισσότερες από 3 εκατομμύρια σελίδες και 50.000 εικόνες φωτογραφικού υλικού που διατίθενται στην πλειοψηφία τους από το διαδίκτυο.

Μέσα από ένα διευρυμένο πλαίσιο συνεργασιών με ερευνητικές ομάδες από τα Πανεπιστήμια της χώρας υλοποιήσαμε σε συστήματα, πρότυπα περιγραφής μεταδεδομένων (UNIMARC, EAD, Dublin Core, METS κá) και τα διαθέτουμε σε δημοσίου συμφέροντος φορείς της χώρας, για να αντιμετωπιστούν οι ιδιαίτερες απαιτήσεις συλλογών βιβλιοθήκης, συλλογών των ΓΑΚ, συλλογές πρωτογενών τεκμηρίων των 3 Ανθρωπιστικών Ινστιτούτων του ΕΙΕ, καθώς και άλλων επιστημονικών και πολιτιστικών Ιδρυμάτων.

Στο σημείο αυτό θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ στην μακρόχρονη συνεργασία του ΕΚΤ με το σύνολο των Βιβλιοθηκών της χώρας και τα Γενικά Αρχεία του Κράτους, για τις ανάγκες των οποίων αναπτύξαμε ειδικό λογαριασμό.

Παράλληλα για να αντιμετωπιστούν ζητήματα που σχετίζονται με την αξιοποίηση υλικού που έχει περιγραφεί με μη προτυποποιημένο τρόπο, έχουμε αναπτύξει σχετική τεχνογνωσία και εργαλεία που μας επιτρέπουν να μεταφέρουμε την περιγραφή σε πρότυπο σχήμα μετα-δεδομένων.

Έχει αναπτυχθεί τεχνογνωσία και εργαλεία για την επίλυση θεμάτων που σχετίζονται με τη νοηματική επεξεργασία του υλικού. Σε αυτή την κατηγορία των δράσεων εντάσσεται η έκδοση στα ελληνικά του Δεκαδικού Συστήματος Ταξινόμησης Dewey και η έκδοση σε ηλεκτρονική μορφή του θησαυρού γενικών όρων, θα διατεθεί έως το τέλος του χρόνου από το διαδίκτυο, και ο οποίος συμπληρώνεται με θεματικούς θησαυρούς με τη βοήθεια συναδέλφων ερευνητών από τα Ανθρωπιστικά Ινστιτούτα του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών για να καλύψει ανάγκες ιστορικών και πολιτιστικών αρχείων.

Μας απασχολούν ακόμη σήμερα, ζητήματα που σχετίζονται με τον καθαρισμό δεδομένων, την αυτόματη εξαγωγή μεταδεδομένων από ψηφιακά έγγραφα ώστε να επιταχυνθεί η χρονοβόρα διαδικασία περιγραφής του υλικού.

Μας έχει απασχολήσει ιδιαίτερα το θέμα της αναζήτησης, εντοπισμού και διασύνδεσης της κοινής πληροφορίας που διατίθεται από ετερογενείς βάσεις δεδομένων, θέμα κεντρικό στην ψηφιακή κοινωνία, την επίλυση του οποίου προσεγγίζουμε τεχνολογικά (διαλειτουργικότητα συστημάτων, επιλογή πρότυπων σχημάτων περιγραφής δεδομένων κ.α.), αλλά και σε επίπεδο τεκμηρίωσης (γλώσσα- λεξικά & θησαυροί, οργάνωση, κατηγοριοποίηση). Το επίπεδο ανάπτυξης που διαθέτουμε σήμερα μας επιτρέπει να προσβλέπουμε με αισιοδοξία το μέλλον.

Μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τεχνολογικά, θέματα ασφάλειας δεδομένων, να διαχειριστούμε διαφορετικά δικαιώματα χρήσης του υλικού, το ζήτημα της διατηρησιμότητας του υλικού στο διηνεκές.

Έχουμε αναπτύξει και υποστηρίζουμε τόσο κεντρικά συστήματα οργάνωσης και διάθεσης πληροφορίας και ψηφιακών αρχείων (όπως π.χ. το Εθνικό Αρχείο των Διδακτορικών Διατριβών το οποίο δια νόμου συγκροτούμε), αλλά και καταμεμημένα συστήματα που διαχειρίζονται με ετερογενή τρόπο ψηφιακά αρχεία (κατάλογοι βιβλιοθηκών, το αποθετήριο 'Ηλιος που περιλαμβάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων και δημοσιευμάτων του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών).

Χειριζόμαστε με επάρκεια διαφορετικούς τύπους υλικού, έγγραφα, βιβλία, φωτογραφικό υλικό, microfilms, audio και video τόσο σε ό,τι αφορά στην οργάνωσή τους όσο και τη διάθεση.

Εντάσσεται στους στόχους μας και μας έχει προβληματίσει ιδιαίτερα η εξυπηρέτηση αναγκών των νέων στην κατεύθυνση της χρήσης ελεγμένου υλικού για την υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας και για το λόγο αυτό έχουμε σχεδιάσει δράσεις που θα ολοκληρωθούν έως το τέλος του έτους.

Ιδιαίτερα αυτή την περίοδο μας απασχολεί το άνοιγμα χωρίς περιορισμούς της πληροφορίας και του υλικού στους ενδιαφερόμενους ερευνητές, επιστήμονες ή απλούς πολίτες και για το λόγο αυτό δημιουργούμε υποδομές αποθετηρίων ακολουθώντας τα διεθνή standards και αναπτύσσοντας διάλογο ώστε να ευαισθητοποιήσουμε κυρίως την ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα.

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος για την Κοινωνία της Πληροφορίας έχουμε αναλάβει έργο για την υλοποίηση υποδομής, υπηρεσιών και εργαλείων οργάνωσης, διαχείρισης και διάθεσης ψηφιακού περιεχομένου, που θα διατίθενται και σε άλλους δημοσίου συμφέροντος φορείς ώστε να διευκολυνθεί η ανάδειξη και η χρήση ελληνικού ψηφιακού περιεχομένου που θα καλύψει πολλαπλές ανάγκες.

Θα μπορούσα να μιλάω αρκετή ώρα για την εμπειρία και τεχνογνωσία που κατέχει ο οργανισμός, αλλά δεν θέλω να κάνω κατάχρηση του χρόνου που μου έχει παραχωρηθεί ούτε να δείξω έλλειψη μετριοφροσύνης.

Ακούγοντας λοιπόν προσεκτικά τις παρουσιάσεις των Ιδρυμάτων και τους στόχους τους, διερχόμενη διεξοδικά την εικόνα που δίνουν τα Ιδρύματα μέσα από τη διαδικτυακή τους παρουσία και λαμβάνοντας υπόψη παραδείγματα από τη διεθνή πραγματικότητα τα οποία αναζητήσαμε ως προετοιμασία για τη σημερινή συνάντηση αλλά κυρίως, την emphaticκή δήλωση του Προέδρου της Βουλής κ. Δ. Σιούφα, που επαναλήφθηκε και από πολλούς προλαλήσαντες θα ήθελα να καταθέσω τα εξής:

- Πιστεύουμε ότι οι τεχνολογικές συνθήκες είναι ώριμες και μας επιτρέπουν με ένα προγραμματισμό δράσεων και με δέσμευση στη χρήση κοινών προτύπων και κανόνων, να αντιμετωπίσουμε την πρόκληση της δημιουργίας περιβάλλοντος με διαθέσιμη πολύτιμη πληροφορία για τη σύγχρονη ιστορία της χώρας μας.
- Ο τρόπος λειτουργίας των Ιδρυμάτων δεν χρειάζεται να διαταραχθεί ως προς τους ιδιαίτερους στόχους που το κάθε Ίδρυμα έχει θέσει. Η δημιουργία ενός steering committee με συμμετέχοντες εκπροσώπους των Ιδρυμάτων και η επιλογή μέρους του αρχαιικού υλικού θα μπορούσε να αποτελέσει την απαρχή μιας συνεργασίας υπό την αιγίδα του Ιδρύματος της Βουλής για τη δημιουργία θεματικής πύλης με αρχαιικό υλικό των Ιδρυμάτων.
- Η ιδέα αυτή έχει υλοποιηθεί και σε άλλες χώρες όπως η Αμερική, όπου χωρίς να επηρεαστεί η λειτουργία των Ιδρυμάτων των Πρωθυπουργών δίνεται η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους να έχουν πρόσβαση σε αρχαιικό υλικό, κατηγοριοποιημένο σε ευρύτερες ενότητες από το σύνολο των Ιδρυμάτων. Αναφερόμαστε δηλαδή στη συγκέντρωση καταναμεμημένου υλικού με χρήση τεχνολογίας και κανόνων.

Θα ήθελα να σας αναφέρω ότι αναζητώντας τη διεθνή πραγματικότητα, κατέληξα μέσα από τον δικτυακό τόπο του The American Presidency Project να έρθω σε επαφή με το σκαναρισμένο έγγραφο που έστειλε ο Αϊνστάϊν στον πρόεδρο Ρούσβελτ για να διατυπώσει τις επιφυλάξεις του για την ατομική βόμβα.

Με αυτά κλείνοντας δηλώνω, έχοντας και την άδεια του Δ/ντη του ΕΚΤ κ. Ευάγγελου Μπούμπουκα που παραβρίσκει στη συνάντηση, ότι το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης θέτει στη διάθεση του Ιδρύματος της Βουλής την υποδομή του, την τεχνογνωσία και φυσικά το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό ώστε να υποστηριχθεί τόσο ο σχεδιασμός, όσο και η υλοποίηση της προσπάθειας.

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.